
Eilandgebied: Bonaire

Samenwerkingprogramma Onderwijs en Jongeren 2008-2012

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave

- 1. Inleiding en achtergrond programmalijn**
 - 2. Programma definitie**
 - 2.1 Probleemstelling en doelstellingen
 - 2.2 Aanpak en fasering
 - 2.3 Resultaten
 - 2.4 Andere relevante activiteiten
 - 2.5 Bereik
 - 2.6 Randvoorwaarden & beperkingen
 - 3. Toegevoegde waarde**
 - 3.1 Kosten
 - 3.2 Baten
 - 4. Organisatiestructuur**
 - 4.1 Programmaorganisatie
 - 4.2 Overlegstructuur
 - 5. Tijdsbeslag**
 - 5.1 Randvoorwaarden en externe afhankelijkheden
 - 5.2 Resultaten
 - 5.3 Planning/ tijdsbeslag
 - 6. Beheersingsmechanismen**
 - 6.1 Informatiesystemen
 - 6.2 Randvoorwaarden
 - 6.3 Voortgangsrapportages
 - 6.4 Wijzigingsprocedure
 - 6.5 Programma risico's
-

1. Inleiding en achtergrond

Het onderwijssysteem op Bonaire is een systeem in ontwikkeling. In augustus 2002 is gestart met het Funderend Onderwijs als oplossing voor een reeks knelpunten in het onderwijs aan jonge kinderen. Het primair onderwijs bestond tot 2002 nog uit het kleuteronderwijs voor vier- en vijfjarigen en een zesjarig basisonderwijs.

Als knelpunten van het onderwijs op ons eiland worden genoemd:

- Het hoge zittenblijverspercentage
- Een hoog percentage uitstroom zonder de vereiste minimumniveau voor een vorm van voortgezet onderwijs.
- Een lage directe uitstroom naar het HAVO/VWO
- Een hoog verwijzingspercentage naar het speciaal onderwijs
- Zwakke instroom door het ontbreken van voldoende vormen van voorschoolse educatie
- Het gebruik van het Nederlands als instructietaal voor een grote groep leerlingen die onvoldoende Nederlands vaardig zijn om kennis via deze taal te verwerven.
- De onvoldoende beheersing van het Nederlands in het voortgezet onderwijs.

Het Programma Onderwijssamenwerking Nederland – Bonaire 2008-2012 is een vervolg op het Programma Onderwijssamenwerking Nederland – Nederlandse Antillen 2002-2006, in het bijzonder op de deelprogramma's en de eilandelijke invoeringsplannen die onder dit eerste programma werden uitgevoerd.

De ontwikkelingsdoelstelling van het eerste programma wordt gehandhaafd voor Bonaire en luidt dan als volgt:

Het eilandelijk onderwijsbeleid is gericht op de algemene vorming van de mens in de Boneriaanse maatschappij, in de Caribische regio en in de wereld. Het beleid sluit aan op het ontwikkelingsbeleid door zich te richten op het inhalen van achterstanden en verhogen van het algemene scholingsniveau. Het bieden van meer gelijke toegang tot kwalitatief goed onderwijs zal moeten leiden tot een verbetering van de concurrentiepositie van Bonaire en naast oriëntatie op het Koninkrijk en op Europa, meer oriëntatie op de regio en de Verenigde Staten.

Het tweede programma bestaat uit de volgende programmalijnen:

- Institutionele en Organisatorische Versterking (IOV)
- Funderend Onderwijs (FO)
- Voorbereidend Secundair Beroepsonderwijs
- Secundair Beroepsonderwijs (VSBO/SBO)
- Havo / VWO
- Sociale Vormingsplicht (SVP)

In deze deelprogramma's wordt voortgebouwd op de doelstellingen en behaalde resultaten uit de eerste programma's Onderwijs en SVP. Deze zijn waar nodig bijgesteld op grond van de opgedane ervaring, (mid term) evaluaties en voortschrijdend inzicht.

De programmadoelstellingen komen overeen met de doelstellingen uit de eerste programma's, maar waar nodig zijn zij meer specifiek geformuleerd. Voor het deelprogramma's Havo/VWO is de programmadoelstelling toegevoegd.

SVP

In februari 2006 is de Landsverordening Sociale Vormingsplicht in werking getreden. De Sociale Vormingsplicht (LV SVP) beoogt kwetsbare jongeren tussen 16 en 25 jaar een nieuwe kans of alsnog de kans te bieden, doch dient tegelijkertijd om te voorkomen dat er meer kwetsbare jongeren komen. De uitvoering van de LV SVP vindt plaats in vijfjaren programma's. Het eerste vijfjaren programma heeft als titel meegekregen: 'Kans op Perspectief' (KoP). De uitvoering vindt plaats in drie fasen. Fase 1 is in mei 2006 van start gegaan en eindigt op 31 mei 2008. Fase 2 belooft eveneens 2 jaar en de fase 3 één jaar.

De landsverordening schept de verplichting tot het volgen van een kanstraject. De doelgroep wordt gevormd door jongeren in de leeftijd van 16 tot en met 24 jaar, die ingezetene zijn in de Nederlandse Antillen en die niet beschikken over ten minste een opleidingsniveau van assistent-beroepsbeoefenaar. Een kanstraject is gericht op de bevordering van de persoonlijke ontplooiing ten dienste van het maatschappelijk en beroepsmatig functioneren van jongeren en (jong) volwassenen door de ontwikkeling van kennis, inzicht, vaardigheden en houding op een wijze die aansluit bij hun behoeften, mogelijkheden en ervaringen, evenals bij maatschappelijke behoeften. Waar mogelijk sluiten deze kanstrajecten aan op het ingangsniveau van het middelbaar beroepsonderwijs.

Voor de implementatie van het eerste vijfjarenprogramma is er op 1 maart 2005 een samenwerkingsprotocol getekend tussen de Nederlandse Antillen en de eilanden. Voor fase 1 zijn er tussen de Nederlandse Antillen en USONA twee overeenkomsten getekend. Eén voor de investeringskosten en één voor de exploitatiekosten.

Voor wat betreft de aanleiding tot de invoering van de Sociale vormingsplicht en de huidige stand van zaken wordt verwezen naar de volgende documenten:

- Het dossier kans op Perspectief van 15 februari 2006
- De rapportages over de voortgang van DJJO
- Het Handboek Sociale Vormingsplicht
- Brieven van het ministerie van BZK van 22 december 2005, 25 april 2006 en 28 juni 2007-10-22
- Het toetsingskader van de Sociale Vormingsplicht van december 2005

2. Programmadefinitie

2.1 Probleemstelling en doelen

De problemen die in deze programmalijnen moeten worden aangepakt zijn in de kern dezelfde die in het eerste deelprogramma zijn beschreven.

De probleemsituatie laat zich als volgt beschrijven. De kern van het huidige onderwijssysteem is nog steeds gebaseerd op het Nederlandse onderwijsbestel uit de jaren 60 en sterk gedifferentieerd naar schooltypen en leerwegen. Het systeem is hiërarchisch geordend en kenmerkt zich door een vroegtijdige selectie aan het eind van de lagere school, het moment waarop een keuze moet worden gemaakt voor vervolgonderwijs. De scheiding tussen diverse onderwijstypen beperkt vervolgens doorstroming- en overstapmogelijkheden. Door de koppeling van het Antilliaanse onderwijssysteem aan dat van Nederland sluit het onderwijs onvoldoende aan bij de sociaal-culturele en economische realiteit van de Nederlandse Antillen en de regio en de relevantie ervan is onbeperkt.

Door de huidige opzet en inrichting van het onderwijs is het onderwijssysteem onvoldoende in staat om in te spelen op de verschillen in ontwikkeling tussen leerlingen die op 4-jarige leeftijd het onderwijs binnenkomen. Het probleem wordt versterkt door het feit dat de instructietaal die wordt gehanteerd voor de meerderheid van de kinderen niet de moedertaal is. Zonder extra inspanningen vanuit de school brengt zulk een omstandigheid deze kinderen in een onvoordelige positie, omdat ze zich onvoldoende ontwikkelen in een taal die ze niet beheersen. Deze situatie draagt bij aan het hoge percentage zittenblijvers, het uiteindelijk overgaan vanwege leeftijd in plaats van leerprestaties, demotivatie van leerlingen, vroegtijdig schoolverlaters en beperkte doorstroming naar het voortgezet onderwijs.

Inmiddels is met de invoering van cyclus 1 gestart met de structurele aanpak van de geconstateerde problemen.

Teneinde de onderwijsvernieuwing goed te laten verlopen wordt het programma IOV geïmplementeerd.

Doelstelling IOV:

- Een versterking van de institutionele capaciteit van de SEK op het terrein van onderwijsbeleid en management, wet- en regelgeving en kwaliteitsbewaking en statistische informatievoorziening.
- Zorgdragen voor een effectieve en efficiënte uitvoering van de overige programmalijnen.

Het ontwikkelingsdoel dat met het **Funderend Onderwijs** wordt nagestreefd is afgeleid van het nationale onderwijsbeleid. Dit is gericht op de algemene vorming van de burger als eilandbewoner als, in de Caribische regio en in de wereld. Het beleid sluit aan op het ontwikkelingsbeleid door zich te richten op het inhalen van achterstanden en verhogen van het algemeen scholingsniveau (human resource development). Het bieden van meer gelijke toegang tot kwalitatief goed onderwijs zal moeten leiden tot een verbetering van de concurrentiepositie van de Nederlandse Antillen en meer oriëntatie op de regio, de Verenigde Staten en in Nederland.

De programmadoelstellingen die met het programmalijn **Funderend Onderwijs** worden nagestreefd, zijn:

- gelijke ontplooiingskansen bieden aan alle leerlingen van 4 tot en met 15 jaar, ongeacht hun achtergrond;
- brede vorming bieden op intellectueel, sociaal, emotioneel, motorisch, artistiek en moreel gebied zodat ze optimaal maatschappelijk kunnen participeren;
- een minimum niveau aan kennis en vaardigheden garanderen zodat alle leerlingen kunnen doorstromen naar een van de mogelijkheden voor vervolgonderwijs of naar de arbeidsmarkt.

*De programmadoelstellingen die met het programmalijn **beroepsonderwijs** worden nagestreefd zijn:*

- De persoonlijke ontplooiing van jongeren en volwassenen.
- Het kwalificeren van beroepen en functies op de arbeidsmarkt met het oog op blijvende inzetbaarheid
- Het leggen van een basis voor verder leren in een traject van long-life learning.

Subdoelen

Een **VSBO** dat:

1. Aansluit op de basisvorming / het Funderend onderwijs en de verschillen tussen leerlingen wat betreft cognitieve vaardigheden door het aanbieden van drie diploma gerichte leerwegen en arbeidsgericht onderwijs;
2. Aansluit bij de verschillen tussen leerlingen wat betreft belangstelling en aanleg door het aanbieden van drie sectoren, Techniek, Zorg & Welzijn en Economie;
3. Gediplomeerden aflevert die door kunnen stromen naar het secundair beroepsonderwijs en die zonnodig werk kunnen vinden op de lokale arbeidsmarkt (AGO).
4. Verbeterd en vernieuwd arbeidsgericht onderwijs (beroepsonderwijs voor zorgleerlingen aanbiedt);
5. Effectief en efficiënt wordt gegeven.

Een **SBO** dat:

1. Aansluit op het VSBO;
2. Gediplomeerden aflevert die werk vinden op de lokale arbeidsmarkt dan wel door kunnen stromen naar het hoger beroepsonderwijs. Dit wordt gerealiseerd middels de introductie van vier kwalificatieniveaus die tegemoet komen aan de verschillen tussen leerlingen wat betreft cognitieve vaardigheden en belangstelling;
3. Effectief en efficiënt wordt gegeven.

Voor wat betreft het HAVO/WVO worden de volgende doelstellingen nagestreefd:

- Aansluiting op de basisvorming / het Funderend onderwijs en de verschillen tussen leerlingen wat betreft cognitieve vaardigheden door het aanbieden van alle diploma gerichte profielen.
- Gediplomeerden afleveren die door kunnen stromen naar vormen van Hoger onderwijs;
- Effectief en efficiënt onderwijs gegeven.

Probleemstelling SVP

207 jongeren op Bonaire beschikken niet of onvoldoende over intellectuele en sociale vaardigheden om als burger in de samenleving volwaardig te participeren, wat onder meer blijkt in het niet kunnen krijgen en behouden

van een baan. Deze groep heeft geen diploma voortgezet onderwijs en het niveau kan zelfs lager zijn dan basisonderwijs.

Op Bonaire melden jongeren zich op regelmatige basis aan bij de uitvoeringsinstantie om deel te nemen aan de SVP. Aan het eind van 2007 zullen 102 jongeren aan de SVP hebben deelgenomen of nemen nog deel. Het is de bedoeling om vanaf eind 2007 te starten met oproepen van jongeren voor intake. De gegevens van sociale vormingsplichtige jongeren is bekend geworden uit een onderzoek van het Centraal Bureau voor Statistiek. Het is de bedoeling in 2007 80 jongeren in te laten stromen in de SVP. Na 2008 zal het aantal afnemen met 40 per jaar.

Wanneer de jongeren instromen volgen ze eerst een voortraject van 12 weken waarna zij doorstromen naar een hoofdtraject. Afhankelijk van hun beroepskeuze en reeds verworven vaardigheden zullen zij worden ingedeeld. Voor een deel zullen de jongeren werk-leertrajecten doorgaan. Het accent ligt op het aanleren van de sociale en communicatie vaardigheden nodig voor verdere studie en/of arbeidsmarkt.

Ook de aandacht voor de zorg van de jongeren is zeer belangrijk. Met zorg wordt hier bedoeld de lichamelijke, sociale en geestelijke gezondheid van de jongere en diens kinderen.

In het navolgende worden de kernpunten van de situatie van jeugd en jongeren op Bonaire weergegeven:

- De realiteit is dat niet elk opgroeiend individu de kans krijgt om zich zo optimaal mogelijk te ontwikkelen, en niet elk opgroeiend individu bij het volwassen worden beschikt over de competenties om een volwaardig, mondig en kritisch lid van de samenleving te zijn.
- Het beeld van de situatie van jeugd en jongeren is uiterst zorgwekkend
- Deze situatie is niet van vandaag of gisteren, maar is een gevolg van een trend die al begin jaren tachtig ingezet is, en waarbij steeds meer jeugdigen en jongeren in sociaal-economisch en maatschappelijk opzicht marginaliseren
- Meer dan eenderde deel van het aantal jeugd en jongeren hebben en/of geven problemen, waaronder veel zittenblijven, vroegtijdig school verlaten, werkloos, stijgende verwaarlozing en mishandeling, en toenemende pleging van ernstige delicten. En dit zijn dan de meer "zichtbare" problemen onder een deel van de jeugd en jongeren. De minder zichtbare, maar waarschijnlijk wel aanwezige problemen die jeugd en jongeren hebben of geven zijn hier nog niet meegerekend.
- In vele gevallen is er sprake van twee kenmerken. De eerste is dat de intensiteit van het probleemgedrag is toegenomen. Een tweede kenmerk is dat de complexiteit van het probleemgedrag is toegenomen. Het gaat vaak om het samengaan van meerdere probleemgedragingen, bijvoorbeeld vroegtijdig school verlaten, Tienermoederschappen, geweld, en overdadig alcohol en drugsgebruik.
- De resultaten van een meting van de kwaliteit van de leefomgeving in 2006 (scholierenonderzoek) geven een zeer verontrustend beeld te zien. Er is een veel te hoog risico niveau, en een veel te laag beschermingsniveau aanwezig. Dit geldt voor alle relevante segmenten van de leefomgeving, en in relatie tot alle zes bestudeerde probleemgedragingen. De boodschap die dit beeld geeft is dat bij ongewijzigd beleid er een substantiële toename te verwachten is in de incidentie onder jongeren van geweld, delinquentie, problematisch alcohol- en drugsgebruik, vroegtijdig schoolverlaten, gangvorming onder jongeren, aan seksualiteit gerelateerd probleemgedrag, en depressie & angst. Het uitstralingeffect van de verhoogde incidentie van deze probleem gedragingen onder jongeren kan een significante impact hebben op de eilandelijke samenleving in het algemeen, en in het bijzonder op de begroting van de overheid.

Basis-, curatieve- en preventieve voorzieningen

De ervaring op Bonaire heeft geleerd dat het in de praktijk er als volgt toegaat. De basisvoorzieningen schoten op een gegeven moment tekort, d.w.z. voldeden niet meer aan de eisen van de tijd. Dit tekort werd in eerste instantie niet onderkend en werd in ieder geval niet verholpen. Het gevolg hiervan (en andere factoren) is geweest dat er probleemgedrag onder jeugd en jongeren zich is gaan manifesteren. De groep met probleemgedrag was in het begin klein maar naar mate er niet ingegrepen werd groeide het aantal jeugd en jongeren die problemen hebben en/of geven. Op een gegeven moment werd de druk die hiervan uitgaat op de samenleving zo groot dat er

ingegrepen werd. Er werden en worden curatieve voorzieningen opgezet om de groep jeugd en jongeren met problemen te helpen. Dat de basisvoorzieningen tekort schieten was op dat moment misschien nog niet onderkend, en zelfs als dit het geval was heeft het erg lang geduurd voordat er in de basisvoorzieningen zelf ingegrepen werd. De opgezette curatieve voorzieningen zijn hierdoor “een eigen leven gaan leiden” naast de bestaande basisvoorzieningen. De focus was volledig curatief en van preventie was er, tot voor kort, nog helemaal geen sprake. Hierdoor groeit de incidentie (het aantal nieuwe gevallen) van probleemgedrag onder jeugd en jongeren alleen maar verder. De groep wordt dus steeds groter. Op een gegeven moment gaat het besef groeien dat er ook preventieve voorzieningen dienen te worden opgezet. Enige jaren daarna (2004) worden de eerste stappen gezet om tot de benodigde preventieve voorzieningen te komen.

Doelstelling SVP

Het programma bestaat uit vier sporen:

- ⇒ Een concreet aanbod van kanstrajecten gericht op de duurzame opvang, begeleiding en kwalificatie van sociaal vormingsplichtigen (jongeren 18 – 24 jaar) zonder ontheffing in het kader van de Landsverordening Sociale vormingsplicht (PB 2005 No 72 en LB 21 februari 2006 no 1);
- ⇒ Stage – en banencreatie, waardoor zij een verhoogde kans krijgen op:
 - toetreding tot de arbeidsmarkt en/of beroepsonderwijs;
 - het behouden van een baan.
- ⇒ Een concreet aanbod van zorg bij emotionele en sociale problemen, waaronder intensieve maatschappelijke hulpverlening, ambulante hulpverlening en residentiële opvang voor sociale vorming (Internaat voor Sociale Vorming op Curaçao¹ voor de Benedenwindse eilanden, en zo mogelijk op Bonaire) in combinatie met kanstrajecten.
- ⇒ Opvoedingsondersteuning- en educatie aan jonge ouders, die sociaal vormingsplichtig zijn in de vorm van modules van kanstrajecten

NB: Korte verwijzing waar de gespecificeerde programmalijnen zijn te vinden:

A) Funderend onderwijs:

Hoofdstuk II blz. 6 t/m 14, alinea Doelstelling programmalijn FO cyclus 1 en 2.

Blz. 12 Programmalijn FO, Kernverbetering 11 Ouderparticipatie

Handhaving leerplicht blz. 3 onder kernverbetering 11 Ouderparticipatie onder Activiteiten punt 2 en hoofdstuk IV programmalijn Voorbereidend Secundair Beroepsonderwijs (VSBO) onder kernverbetering 10 “Ouderparticipatie” blz. 28 en in hoofdstuk V programmalijn HAVOVWO kernverbetering 9 “ouderparticipatie” blz. 34.

B) Zorgstructuur:

Hoofdstuk I programmalijn Institutionele en Organisatorische Versterking (I.O.V.) onder kernverbetering 2 programmalijn Organisatorische Versterking onder Activiteiten punt 2, onder programmalijn FO cyclus I en II blz. 9 onder kernverbetering 6 “Leerlingvolg- en leerling zorgsysteem” en onder hoofdstuk III van programmalijn FO basisvorming? FO 3^e cyclus onder kernverbetering 5” Leerlingvolg- en zorgsysteem” blz. 19 en 20.

Tevens onder programmalijn VSBO hoofdstuk IV Kernverbetering 8 “Leerlingzorg” blz. 27, onder programmalijn SBO onder kernverbetering 8 blz. 27 en in hoofdstuk V programmalijn Havo/VWO onder kernverbetering 4 “Leerlingvolgsysteem en Leerlingzorg” blz. 34

C) Voortgezet onderwijs:

Hoofdstuk IV, Algemene Doelstelling programmalijn Beroepsonderwijs blz. 24 en subdoelen VSBO en SBO .

Doelstelling programmalijn Havo/VWO hoofdstuk V blz. 33

¹ Voorheen Ontwikkelingsbrigade genoemd

D) Infrastructuur:

*Programmalijn IOV kernverbetering 2 Organisatorische Versterking onder Activiteiten punt 3, 4 en Programmalijn FO onder kernverbetering 10 Infrastructuur en meubilair blz. 11.
Programmalijn VSBO onder kernverbetering 9 Infrastructuur blz. 27-28; in programmalijn SBO onder kernverbetering 9 Infrastructuur blz. 32; Programmalijn (Havo/VWO) onder kernverbetering 8 Infrastructuur en meubilair blz. 34*

E) Informatiesystemen:

Programmalijn IOV kernverbetering 1 onder Activiteiten punt 4 blz. 3 en kernverbetering 2 onder Activiteiten punt 7 en 8 blz. 4 ; Programmalijn FO onder kernverbetering 6 Leerlingvolgsysteem blz. 9 en kernverbetering 7 Kwaliteitszorg blz. 10; Programmalijn VSBO onder kernverbetering 4 Kwaliteitszorg blz. 26, kernverbetering 5 Management en Organisatie en kernverbetering 8 Leerlingzorg blz. 27; Programmalijn SBO onder kernverbetering 4 Kwaliteitszorg blz. 30 en kernverbetering 5 management en Organisatie blz. 30-31 en kernverbetering 8 Leerlingzorg blz. 32; programmalijn Havo/VWO onder kernverbetering 4 Leerlingvolg- en leerlingzorgsysteem en kernverbetering 5 Kwaliteitszorg en kernverbetering 7 management en Organisatie allemaal op blz. 34.

F) Instructietaal / taalonderwijs:

Programmalijn FO onder kernverbetering 5 Leermiddelen en inventaris blz. 8-9, kernverbetering 8 Taalonderwijs en taalbeleid blz. 10; Programmalijn VSBO onder kernverbetering 2 Eindtermen en vakleerplannen en kernverbetering 3 Taalbeleid blz. 25 en kernverbetering 6 Competentieontwikkeling blz. 26-27 ; Programmalijn SBO onder kernverbetering 2 Eindtermen en curriculum blz. 29 kernverbetering 3 taalbeleid blz. 29-30 en kernverbetering 6 blz. 31; programmalijn Havo/VWO onder kernverbetering 2 Eindtermen en curriculum blz. 33 en kernverbetering 3 Taalbeleid en kernverbetering 6 Leermiddelen en Inventaris blz. 34.

G) Sociale Vormingsplicht:

Zie "format" Programmalijn: Sociale Vormingsplicht.'

2.2 Aanpak en fasering

Zie de bijlagen van het 'Programma Onderwijssamenwerking Nederland – Bonaire 2008-2012', waarin in per programmalijn per kernverbetering de doelstelling, de resultaten, activiteiten en middelen zijn opgenomen voor de periode 2009-2012, genummerd:

- I Institutionele en Organisatorische Versterking
- II Funderend Onderwijs.
- III Voorbereidend Secundair Beroepsonderwijs en Secundair Beroepsonderwijs.
- IV Havo / VWO
- V Sociale Vormingsplicht (dit staat in apart doc. programmalijn)

NB. Voor de activiteiten die in 2008 uitgevoerd moeten worden is hieruit per programmalijn een Planning en Begroting onderwijsinnovatie 2008 gedestilleerd en als bijlage toegevoegd. .

2.2.1 IOV

Het IOV kent de volgende kernverbeteringen:

Kv 1: Institutionele versterking:

SEK is in staat het onderwijsvernieuwingbeleid te vertalen naar de eigen context op onderwijskundig, juridisch, financieel gebied en op het terrein van onderwijspersoneel en managementinformatie. De opgebouwde innovatiekennis is geïnstitutionaliseerd.

Kv 2: Organisatorische versterking:

De (ei)landelijke programma organisatie stuurt de implementatie van het onderwijsvernieuwingbeleid effectief en efficiënt aan door middel van begeleiden, monitoren, evalueren en bijsturen van het onderwijsveld. De communicatie met alle stakeholders is optimaal en effectief.

Kv 3: Versterking uitvoeringsorganisatie:

Voor de implementatie van de onderwijsvernieuwingen zijn uitvoeringsorganisaties (schoolbesturen en onderwijsstichtingen) versterkt en geprofessionaliseerd zodat zij de vernieuwingen verder kunnen implementeren en hun verantwoordelijkheden daarin kunnen dragen.

2.2.2 FO

Voor wat betreft het Funderend Onderwijs ligt het accent de komende jaren op:

- De verdere invoering van de 2^e cyclus van het Funderend Onderwijs;
- De verdere invoering van het Papiamentu als instructietaal en daarmee de verbetering van de beheersing van de vier talen van Funderend Onderwijs (Papiamentu, Nederlands, Spaans en Engels). Dit alles binnen een consistent schooltaalbeleid.
- Speciale accent op het Nederlands als eerste doeltaal.
- De verdere opzet en implementatie van een kwaliteitszorgsysteem. (incl. leerlingvolg-systeem)
- Implementatie nota "groei en zorg".
- De opzet van een gedegen zorgsysteem met speciale aandacht voor leerlingen met leer- en gedragsproblemen.
- De ouderparticipatie en ouderbetrokkenheid.
- De uitbouw van de stichting Fundashon pa desaroyo di Edukashon na Bonaire (met als doelstelling productie en aanschaf ontwikkelingsmateriaal, voorlichting en training).
- Ontwikkeling van indicatoren voor de monitoring.
- Verdere implementatie van het schoolmodel Skol di Bario.

Doelstellingresultaten en activiteiten per kernverbetering.

Kv 1: Schoolmodellen.

De bestaande scholenkoppels zijn omgevormd tot een "Skol di Bario", een instituut dat de onderwijs-, opvoedings- en vormingsfuncties zal integreren die thans nog onafhankelijk van elkaar worden uitgeoefend door de scholen en andere instellingen en organisaties.

In dit instituut zal met leerlingen en hun ouders worden gewerkt aan een breed vormingsaanbod. Het onderwijs zal worden gegeven conform de kenmerken van het Antilliaanse Funderend Onderwijs.

Kv 2: Management en organisatie.

Aan het eind van de invoering van de 2de cyclus zijn schoolleiders van de school voor Funderend Onderwijs in staat om effectief en efficiënt de school te managen en organiseren en hebben daarbij de beschikking over een adequaat ingerichte kantooruimte..

Kv 3: Kerndoelen en basiscurriculum

Aan het eind van de invoering van de 2de cyclus zijn de kerndoelen en vakleerplannen voor alle acht educatiegebieden voor de 2de cyclus, geëvalueerd en aangepast en worden ze door de begeleiders, schoolmanagementteams en leerkrachten van het Funderend Onderwijs op onderwijskundige verantwoorde en functionele wijze gehanteerd.

Kv 4: Competentieontwikkeling:

Aan het eind van de invoering van de 2de cyclus hebben alle leerkrachten van de 1^e en 2de cyclus het nascholingsbasispakket gevolgd. Deze nascholing heeft betrekking op organisatorische, inhoudelijke, didactische en pedagogische kennis en vaardigheden ten behoeve van de realisatie van de 2de cyclus van het Funderend Onderwijs. Voor een aantal leerkrachten van de 1^e cyclus worden inhaalcurssussen georganiseerd. Aan het eind van de invoering van de 2de cyclus is het integrale gebruik van het ICT in de school en de groep gerealiseerd.

Kv 5: Leermiddelen en inventaris:

Aan het eind van de invoering van de 2de cyclus zijn er voldoende adequate leermiddelen ontwikkeld en/of aangeschaft om de 2de cyclus op onderwijskundig verantwoorde en ontwikkelingsgerichte wijze te realiseren.

Kv 6: Leerlingvolgsysteem en leerling-zorg:

Aan het eind van de invoering van de 2de cyclus is op alle scholen voor Funderend Onderwijs een leerlingvolgsysteem ontwikkeld en geoperationaliseerd.

Aan het eind van de invoering van de 2de cyclus is op alle scholen voor Funderend Onderwijs een leerling-zorgplan opgesteld en in uitvoering.

Kv 7: Kwaliteitszorg:

Aan het eind van de invoering van de 2de cyclus FO is er een systeem van interne kwaliteitszorg operationeel op de scholen.

Kv 8: Taalonderwijs en Taalbeleid.:

Aan het eind van de invoering van de 2de cyclus is het Eilandelijk taalbeleid aangenomen en uitgevoerd.

Kv. 9: ICT in het Onderwijs

Schoolmanagementteams en leerkrachten kunnen omgaan met ICT, zowel wat betreft het voeren van de administratie, het bijhouden van de leerlingenontwikkeling en de leerling-resultaten alsmede als didactisch middel ter ondersteuning van het onderwijs en het leerproces.

Kv 10: Infrastructuur en meubilair:

Eind december 2011 zijn de resterende infrastructuraanpassingen bij de 6 FO scholen volledig gerealiseerd op basis van een scholenplan. Daarbij zijn de lokalen aangepast en voor elk invoeringsjaar tevens een investering gedaan in nieuw aangeschaft meubilair.

Kv 11: Ouderparticipatie:

Ouders zijn in staat actief en gestructureerd bij te dragen aan het ontwikkelingsproces van hun kinderen in de thuissituatie als voorwaarde en ondersteuning van hun schoolontwikkeling. De school is in staat om de ouders bij het onderwijs te betrekken. De school draagt bij aan de opvoedingsondersteuning.

Kv. 12: Onderwijsfinanciën

Er is een duidelijk en totaal inzicht van de benodigde financiën voor onderhoud, handhaving en verdere ontwikkeling van de onderwijsinnovaties op Bonaire.

Kv. 13: Ontwikkelscholen,

De "ontwikkelscholen", een samenwerkingsproject tussen Bonaire en Curaçao, voldoen aan de behoefte aan inhoudelijke deskundigheid op het terrein van cyclus 2 van het FO. Zij voorzien tevens in de ondersteuning van de noodzaak aan een versnelde ontwikkeling van de invoering van het FO. In dit project heeft elke school een ontwikkelingsgebied geadopteerd ter verdere theoretische en praktische uitwerking, waarna de resultaten middels netwerkbijeenkomsten uitstralen naar de overige scholen. De opleidingen voor onderwijzers vinden in de scholen goede opleidingsmogelijkheden voor hun studenten.

De in ontwikkelingscholen opgedane ervaringen en verworven kennis zullen de uitbouw van cyclus II al ontwikkelend en lerend vorm geven en hebben als zodanig een uitstraling-, ontwikkel- en overdrachtsfunctie

2.2.3 VSBO

Kv 1: Aansluiting onderwijs – arbeidsmarkt.

Er is een overlegstructuur die garandeert dat leerlingen in het VSBO aan arbeidsmarkt oriënterende stages kunnen deelnemen binnen verschillende sectoren en bedrijfstakken op Bonaire.

Kv 2: Eindtermen en vakleerplannen:

Bestaande eindtermen en vakleerplannen worden waar nodig aangepast zodat er een goede aansluiting is tussen de Basisvorming / 3de cyclus FO (BV/FO3) en het VSBO enerzijds, en anderzijds een betere aansluiting op het SBO.

Kv 3: Taalbeleid:

Iedere VSBO school hanteert een zelf geformuleerd schooltaalbeleid dat beoogt taalbarrières weg te nemen die het leerproces van leerlingen kunnen belemmeren. Het schoolbeleid moet gerelateerd zijn aan het eilandelijke taalbeleid.

Kv 4: Kwaliteitszorg:

Er is een systeem van interne en externe kwaliteitszorg operationeel op de VSBO scholen.

Kv 5: Management en organisatie:

De organisatie en het management van de scholen/instituten beroepsonderwijs is verbeterd en voldoet aan de criteria van goed management.

Kv 6: Competentieontwikkeling:

In 2011 zijn er voldoende gekwalificeerde leraren in het VSBO die conform de vereisten, in verschillende sectorprogramma's les kunnen geven en de inhoudelijke kwaliteit ervan kunnen bewaken.

Kv 7: Leermiddelen en inventaris:

Per 2011 zijn de VSBO scholen voorzien van alle leermiddelen en benodigde inventaris, conform de vereisten van de sectorprogramma's en het AGO.

Kv 8: Leerlingzorg:

Elke VSBO school hanteert een breed geïmplementeerd systeem van leerlingzorg met het doel het welzijn en het leerproces van de leerlingen te bevorderen en vroegtijdige uitval te voorkomen.

Kv 9: Infrastructuur:

Eind december 2011 zijn de resterende infrastructuur aanpassingen bij VSBO/ AGO scholen volledig gerealiseerd.

Kv 10: Ouderparticipatie

Er is een systeem van ouderparticipatie waarbij de ouders goed worden geïnformeerd en uitgenodigd worden voor actieve participatie in het onderwijsproces.

2.2.4 SBO

Kv 1: Aansluiting Onderwijs - Arbeidsmarkt:

Er is een overlegstructuur die garandeert dat kwalificaties van leerlingen afgestemd blijven op de vraag van de arbeidsmarkt.

Kv 2: Eindtermen en curriculum:

In het SBO zijn eindtermen volgens de nieuwe kwalificatiestructuur, afgestemd op de arbeidsmarkt. Alle SBO opleidingen hebben goedgekeurde op de eindtermen gebaseerde onderwijsplannen en examenreglementen

Kv 3: Taalbeleid:

Scholen hanteren een adequaat taalbeleid. Dit taalbeleid houdt rekening met de bestaande verscheidenheid aan instructietalen en het aanbod van vreemde talen als vak, en het belang van succesvolle doorstroming van SBO naar vervolgonderwijs en de beroepspraktijk. Het school taalbeleid is gerelateerd aan het eilandelijk taalbeleid.

Kv 4: Kwaliteitszorg:

Er is een operationeel systeem van kwaliteitszorg voor het Antilliaanse beroepsonderwijs waarmee de toegang tot en kwaliteit van het beroepsonderwijs kunnen worden bewaakt en gegarandeerd.

Kv 5: Management en Organisatie:

De organisatie en het management van de scholen/instituten management.

Kv 6: Competentieontwikkeling

In 2011 zijn er voldoende gekwalificeerde leraren in het VSBO die conform de vereisten, in verschillende sectorprogramma's les kunnen geven en de inhoudelijke kwaliteit ervan kunnen bewaken.

Kv 7: Leermiddelen:

Per 2011 zijn vereiste leermiddelen en inventaris inclusief ICT voor het SBO, benodigd voor de toepassing van het curriculum dat op grond van de goedgekeurde onderwijsplannen en examenreglementen zijn vastgesteld, aangeschaft.

Kv 8: Leerlingzorg:

Een systeem van leerlingbegeleiding is op de scholen voor SBO ingevoerd om studievertraging en voortijdig schoolverlaten te voorkomen.

Kv 9: Infrastructuur:

SBO onderwijs is fysiek ondergebracht in een aparte school door aanpassing, vernieuwbouw en/of nieuwbouw.

2.2.5 SVP

In het document programmalijn SVP Bonaire is een plan van activiteiten, resultaten per activiteit en fasering uitgewerkt voor de periodes januari-december 2008 en 2009-2012. Belangrijkste werkvelden zijn:

- **Kanstrajecten**

• Uitvoeren kanstrajecten   - Horeca assistent - Handyman - Telefoniste/ receptioniste - E.a.
• Instroom van minimaal 80 jongeren in voor- en kanstrajecten in 2008
• Kanstrajecten verder ontwikkelen
• Verder ontwikkelen van werk-leer trajecten
• Ontwikkelen voorbereidingstraject naar regulier onderwijs (SBO)
• Nascholing van docenten

- **Zorg**

• Opzetten en vastleggen multidisciplinair zorgteam (huisarts, psycholoog, maatschappelijk werker, orthopedagoog e.d.)
• Opvoedingsondersteuning aan jongeren met kind(eren)
• Oudercursussen
• Nazorgtraject monitoren voor jongeren die uitstromen

- **Infrastructuur**

• Voldoende theorie en praktijklokalen aanwezig inclusief inventaris

- **Toezicht**

• Plan voor interne kwaliteitszorg opzetten.
• Hanteren interne kwaliteitszorg
• Er is regelmatig toezicht vanuit het projectbureau met de uitvoeringsinstanties
• Handhaving toezicht

- **Intake en registratie**

• Gegevens CBS opvragen ivm oproepen jongeren en jongeren registratie
• Jongeren registratie inzetten en updaten

- **Communicatie**

• Informatieplan opzetten en uitvoeren

- **Arbeidsmarkt**

• Leermeester training aan begeleiders in de bedrijven
• Stage- en Banenplan actualiseren en toepassen
• Arbeidsmarkt informeren m.b.t. stage en uitstroom jongeren

2.3 Resultaten

2.3.1 IOV

Resultaten KV1 Institutionele versterking

- Stafleden en beleidsmedewerkers van de SEK zijn getraind en passen de nieuw verworven kennis en vaardigheden toe in de dagelijkse praktijk.

- De samenwerking met andere onderwijsactoren is gestroomlijnd en er is informatie uitwisseling en ondersteuning met de onderwijsdiensten van de andere (ei)landen, in het bijzonder Curaçao.
- De SEK heeft voldoende tijdelijke expertise om de juridische en financiële documenten te produceren, om een personeelsevaluatie instrument voor het onderwijs te ontwikkelen en te implementeren.
- Er is een multimedia centrum met geautomatiseerd archief opgebouwd waarmee de in het programmabureau opgebouwde expertise voor de dienst behouden blijft.

Zie verder de bijlage van het 'Programma Onderwijssamenwerking Nederland – Bonaire , Programma Onderwijs en jongeren 2009-2012.

Resultaten KV2 Organisatorische Versterking

- De SEK heeft voldoende capaciteit om taken voor de invoering van en de communicatie over de onderwijsvernieuwingen effectief en efficiënt uit te voeren c.q zorg te dragen voor inhoudelijke aansturing en begeleiding van de schoolbesturen, management, monitoring, rapportage en bijsturing.

Resultaten KV3 Versterking uitvoeringsorganisaties.

- De schoolbesturen zijn zich bewust van de eigen verantwoordelijkheid voor de onderwijsvernieuwingen en zijn in staat om de scholen te begeleiden bij de "schoolbased" implementatie van de onderwijsvernieuwingen met inachtneming van alle kwaliteitsdomeinen.
- De onderwijsstichtingen zijn in staat om specifieke onderwijsopdrachten uit te voeren en om de scholen te begeleiden bij de implementatie van de vernieuwingen.

2.3.2 FO

Resultaten KV1

- Op het eind van de invoeringsperiode is structurele, actieve en inhoudelijke participatie van wijk, buurt en ouders in de school en van de school in de wijk tot stand gekomen.

Resultaat KV2

- Schoolleiders hebben een basiscursus managen en organiseren gevolgd
- Elke school heeft een adequaat ingericht kantoor zodat het schooleffectief en efficiënt gemanaged kan worden

Resultaat KV3

- Vakleerplannen voor de tweede cyclus zijn aangepast en verspreid aan belanghebbenden
- Alle leerkrachten van de tweede cyclus hebben aangepaste vakleerplannen ontvangen en instructies gekregen over het gebruik ervan.

Resultaat KV4

- Alle leerkrachten 1^e en de 2de cyclus hebben het nascholingsbasispakket gevolgd.
- Alle leerkrachten in de 2de cyclus hebben begeleiding en ondersteuning gekregen bij het realiseren van de kennis en vaardigheden nodig voor het FO zoals beschreven in het nascholingspakket.

Resultaat KV5

- Er zijn criteria ontwikkeld waaraan de leermiddelen, het lesmateriaal en de inventaris t.b.v. FO 1^e en 2de cyclus moeten voldoen.
- Er zijn voldoende adequate leermiddelen per educatiegebied en leesmateriaal ontwikkeld t.b.v. de leerlingen en leerkrachten 1^e en 2de cyclus.
- De leerkrachten weten hoe de leermiddelen en inventaris ingezet en gebruikt kunnen worden gedurende hun lessen.

Resultaat KV6

- Iedere school heeft een geautomatiseerd leerlingvolgsysteem
- Alle schoolleiders/leerkrachten zijn getraind in het gebruik van het geautomatiseerde leerlingvolgsysteem en gebruiken deze bij het vastleggen van de ontwikkelingen van hun leerlingen.
- Er is een format zorgplan FO ingevoerd die leerkrachten kunnen gebruiken en hen helpt om de gegevens uit het leerlingvolgsysteem te vertalen en analyseren
- Functionarissen, schoolleiders en leerkrachten zijn geïnformeerd over doel en mogelijkheden van een systeem voor leerling-zorg en de gevolgen er van;
- Er is een systeem voor leerling-zorg werkzaam op de school.

Resultaat KV7

- De 7 kwaliteitsdomeinen zijn uitgewerkt in kwaliteitscriteria en indicatoren. Deze zijn gekoppeld aan een zelfevaluatie-instrument aan de hand waarvan een FO school zichzelf kan evalueren.
- De scholen zijn geïnformeerd, voelen zich betrokken met het waarom, wie, hoe en wanneer van een systeem van interne kwaliteitszorg binnen de school en passen een systeem van interne kwaliteitszorg toe.
- De kwaliteitskaart is geïmplementeerd.

Resultaten KV8

- Alle scholen voor Funderend Onderwijs hebben een schooltaalbeleid in overeenstemming met de richtlijnen uit het Eilandelijke Taalbeleid.
- Aan het eind van de invoering van de 2de cyclus weten alle leerkrachten van het Funderend Onderwijs op pedagogisch en didactisch verantwoorde wijze om te gaan met de diverse talen binnen de groep.

Resultaten Kv9

- De schoolmanagementteams zijn getraind in het gebruik van geautomatiseerde schooladministratie ten behoeve van onderwijsplanning en beleid.
- Managementteams en leerkrachten zijn getraind in het integraal en didactisch toepassen van ICT in het onderwijs.
- Minimaal 95% van de leerkrachten van het FO hebben het speciaal naar onze behoeften ontworpen en aangepaste digitaal rijbewijs gehaald.
- Aan het eind van de invoering van de tweede cyclus hebben alle klassen van het FO een ICT hoek met minimaal drie computers en daarnaast de benodigde educatieve software

Resultaat Kv10

- Het huisvestingsplan is opgesteld en uitgevoerd.
- FO Infrastructuur aanpassingsprojecten zijn voorbereid en uitgevoerd.
- Scholen voor FO hebben nieuw meubilair ontvangen.
- Faciliteiten voor bewegingsonderwijs.

Resultaat Kv11

- Ouders hebben kennis en vaardigheden om hun kinderen te ondersteunen in de ontwikkeling en ondersteunen daarbij het onderwijsproces.
- Ouders stimuleren hun kinderen vanuit de thuissituatie om deel te nemen aan sociale, culturele en educatieve activiteiten

Resultaten Kv12

- Door middel van onderzoek heeft het eilandgebied een duidelijk beeld van de implicaties van de invoering van het Funderend Onderwijs op de eilandelijke onderwijsbegroting.

Resultaten Kv13

- De ontwikkelingsgebieden vinden in de ontwikkelscholen een goede uitwerking en deze resultaten worden door de overige scholen overgenomen
- De ontwikkelscholen functioneren naar bevrediging als leerscholen voor de onderwijzersopleidingen

2.3.3 VSBO

Resultaten op leerling-niveau

- Leerling-uitval is met 75% afgenomen.
- 90% van de jongeren is tevreden met het schoolklimaat, relatie met leerkrachten en de kwaliteit van het onderwijs.
- 95% van de uitstromende VSBO leerlingen in 2011 stromen door naar vervolgopleidingen.
- 70% van de leerlingen behalen de examenresultaten op het niveau die van hen verwacht mag worden en binnen de nominale tijd.
- 80% van de AGO leerlingen hebben in 2011 binnen 6 maanden na uitstroom werk of stromen door naar SBO niveau 1.

Resultaat Kv1

- Stageregelingen zijn onderdeel van het schoolontwikkelingsplan
- Sectoren en bedrijfstakken weten dat er VSBO Leerlingen snuffelstagezoekenden zijn en wat de meerwaarde van VSBO stagiaires voor hun bedrijf is.

- Het bedrijfsniveau is goed geïnformeerd over de verschillende leerwegen in het VSBO.
- Leerlingen van het VSBO nemen deel aan snuffelstages voorafgaand aan de arbeidskwalificerende stage in SBO
- 30 leermeesters/praktijkbegeleiders uit het bedrijfsleven zijn opgeleid

Resultaat Kv2

- Het VSBO vang leerlingen uit de basisvormen adequaat op
- Eindtermen en vakleerplannen VSBO sluiten qua inhoud naadloos aan op de begintermen in het SBO.
- Docenten kunnen met leerplannen en eindtermen werken.

ResultaatKv3

- Er is een schooltaalbeleid opgesteld welke gerelateerd is aan het eilandelijk taalbeleid.
- De scholen beschikken over faciliteiten en middelen om leerlingen met taalproblemen adequaat te kunnen begeleiden.
- Er is een plan van aanpak voor de uitvoering van het taalbeleid in het (V)SBO.
- De docenten zijn getraind om de ontwikkeling en invoering van dit taalbeleid op schoolniveau te verzorgen en doen dit met succes..

Resultaten Kv4

- De school is geïnformeerd, voelt zich betrokken met het waarom, wie, hoe en wanneer van zowel een systeem van interne kwaliteitszorg binnen de school als een systeem van externe kwaliteitszorg en past deze toe.
- De inspectie voldoet aan de voorwaarden voor externe kwaliteitszorg.
- Er is een systeem van interne en externe monitoring instrumentarium ontwikkeld om de kwaliteit te waarborgen.

Resultaat Kv5

- Het management team heeft deskundigheidsbevordering gekregen op het gebied van schoolmanagement en past het geleerde toe.
- Coördinatoren van de VSBO hebben een basiscursus managen en organiseren gevolgd en passen deze toe in de praktijk.
- Het management- en besturings systeem van de school is aangepast en functioneert.
- Staf en personeel werken als een team

Resultaat Kv6

- Er zijn voldoende gekwalificeerde (praktijk)docenten getraind en/of aangetrokken die de verschillende sectorprogramma's kunnen aanbieden en de kwaliteit ervan kunnen bewaken

Resultaat Kv7

- De benodigde leermiddelen en inventaris voor de VSBO school is aangeschaft mede i.v.m. uitbreiding/ nieuwbouw van locaties.

Resultaat Kv8

- Leerling-uitval is teruggebracht tot acceptabele proporties door een verbeterde schoolklimaat, de aanwezigheid van een leerlingenzorgstructuur en de introductie van time-out projecten in samenwerking met de school.

Resultaat Kv9

- De (V)SBO school beschikt over voldoende theorie- en praktijk lokalen met voldoende inventaris. De benodigde inventaris is aangeschaft i.v.m. uitbreiding/ nieuwbouw van locaties

Resultaat Kv10

- Ouders hebben kennis en vaardigheden om hun kinderen te ondersteunen in de ontwikkeling.
- Ouders stimuleren hun kinderen vanuit de thuissituatie deel te laten nemen aan sociale, culturele en educatieve activiteiten
- In 2001 participeert minimaal 50% van de ouders actief in het onderwijsproces.

2.3.4 SBO

Resultaten op leerling-niveau

- Leerling--uitval is met 75% afgenomen.

- 90% van de jongere is tevreden met het schoolklimaat, relatie met leerkrachten en de kwaliteit van het onderwijs.
- 95% van de uitstomende SBO leerlingen in 2011 sluiten kwalitatief aan bij de eisen van het bedrijfsleven en/of stromen door naar vervolgopleidingen.
- 70% van de leerlingen behalen de examenresultaten op het niveau die van hen verwacht mag worden en binnen de nominale tijd.

Resultaten Kv1

- Stageregelingen zijn onderdeel van het schoolontwikkelingsplan
- Sectoren en bedrijfstakken weten dat er SBO stagezoekenden zijn en wat de meerwaarde van SBO stagiaires voor hun bedrijf is.
- Het bedrijfsniveau is goed geïnformeerd over de verschillende leerwegen in het SBO.
- arbeidskwalificerende stage in SBO
- 30 leermeesters/praktijkbegeleiders uit het bedrijfsleven zijn opgeleid

Resultaten Kv2

- Eindtermen en vakleerplannen SBO sluiten qua inhoud naadloos aan op de begintermen het hoger onderwijs dan wel arbeidsmarkt.
- Voor het SBO zijn OER's uitgewerkt voor alle kwalificatieniveaus.

Resultaten Kv3

- Er is een schooltaalbeleid opgesteld welke gerelateerd is aan het eilandelijk taalbeleid.
- De scholen beschikken over faciliteiten en middelen om leerlingen met taalproblemen adequaat te kunnen begeleiden.
- Er is een plan van aanpak voor de uitvoering van het taalbeleid in het SBO.
- De docenten zijn getraind om de ontwikkeling en invoering van dit taalbeleid op schoolniveau te verzorgen en doen dit met succes..

Resultaten Kv4

- De school is geïnformeerd, voelt zich betrokken met het waarom, wie, hoe en wanneer van zowel een systeem van interne kwaliteitszorg binnen de school als een systeem van externe kwaliteitszorg en past deze toe.
- De inspectie voldoet aan de voorwaarden voor externe kwaliteitszorg.
- Er is een systeem van interne en externe monitoring instrumentarium ontwikkeld om de kwaliteit te waarborgen.

Resultaten Kv5

- Het management team heeft deskundigheidsbevordering gekregen op het gebied van schoolmanagement en past het geleerde toe.
- Coördinatoren van de SBO hebben een basiscursus managen en organiseren gevolgd en passen deze toe in de praktijk.
- Het management- en besturings systeem van de school is aangepast en functioneert.
- Staf en personeel SBO school werken als een team

Resultaat Kv6

- Er zijn voldoende gekwalificeerde (praktijk)docenten getraind en/of aangetrokken die de verschillende sectorprogramma's kunnen aanbieden en de kwaliteit ervan kunnen bewaken

Resultaten Kv7

- De benodigde leermiddelen en inventaris voor de SBO school is aangeschaft mede i.v.m. uitbreiding/nieuwbouw van locaties.

Resultaten Kv8

- Leerling--uitval is teruggebracht tot acceptabele proporties door een verbeterde schoolklimaat en de aanwezigheid van een systeem van leerlingbegeleiding.

Resultaten Kv9

- De SBO school beschikt over voldoende theorie- en praktijk lokalen met voldoende inventaris. De benodigde inventaris is aangeschaft i.v.m. uitbreiding/ nieuwbouw van locaties

2.3.5 SVP: zie voor de resultaten per werkveld het doc. Programmalijn SVP Bonaire.

Resultaten 2008
Kanstrajecten
• Kanstrajecten zijn operationeel
• Minimaal 80 jongeren hebben een voortraject afgerond
• Kanstrajecten hebben eindtermen en eindtoetsten • Leermiddelen zijn aanwezig • Nieuwe kanstrajecten zijn ontworpen • Kanstrajecten zijn op niveau 1 SBO
• Een opleidingsplan met eindtermen en eindtoetsen zijn ontwikkeld • Samenwerking met bedrijven is in place.
• Er is overeenstemming tussen SVP en regulier onderwijs mbt eindtermen en minimale eisen • Jongeren stromen door naar het regulier onderwijs
• Docenten kennen de doelgroep van de SVP • Docenten zijn competent in de omgang met deze doelgroep • Docenten kunnen doceren volgens het systeem van competentiegericht leren of actief leren.
Zorg
• Er is een multidisciplinair team ingesteld • Het multidisciplinair team komt regelmatig bij elkaar • Jongeren hebben op het eiland toegang tot psychologische begeleiding (laagdrempelig). • Jongeren kunnen worden doorverwezen naar andere vormen van (geestelijke) gezondheidszorg.
• Leerprestaties van kinderen zijn omhoog gegaan. • Meer ontplooiingskansen voor de kinderen • Het "Young mothers" programma is in de SVP geïntegreerd. • Het programma wordt minimaal 1 keer per jaar gedraaid voor alle jonge moeders
• De jongere blijft in dienstbetrekking
infrastructuur
• Plan "infrastructuur SVP is uitgevoerd • Oud ziekenhuis is volledig gerenoveerd voor SVP • SVP is volledig gehuisvest hierin
Toezicht
• Er is deskundigheid ingehuurd voor het opzetten van een interne kwaliteitszorg systeem
• Er is een systeem van interne kwaliteitszorg • Het systeem wordt ingezet
• Er is een gestructureerd overleg met de uitvoeringsinstantie • Het projectbureau is op de hoogte van activiteiten bij de uitvoeringsinstantie . • Projectbureau kan interne en kwaliteit bewaken. • Rapportages lopen via projectbureau
• DJJO houdt minimaal twee keer per jaar controle
Intake en registratie
• Er is een geactualiseerd overzicht van jongeren die sociaal vormingsplichtig zijn. • Jongeren registratie systeem is werkzaam en actueel
Communicatie
• Er is een informatieplan opgemaakt • Informatieplan wordt uitgevoerd en functioneert optimaal • Er is goede communicatie tussen de stakeholders.
Arbeidsmarkt
• Een plan van aanpak is gemaakt voor het organiseren van de leermeester training • Er is een trainer/ bureau aangetrokken voor het geven van deze leermeester training • Bedrijven zijn geïnformeerd over leermeester training, zien het belang in en werken mee

• Leermeester training heeft plaatsgevonden voor minimaal 30 personen • Er zijn minimaal 25 leermeesters in het veld aanwezig voor de begeleiding van jongeren.
• De banenplan is geactualiseerd. Een stageplan is toegevoegd • De stage- en banenplan is in werking • Er is een stage en banneplan in place die er voor moet zorgen dat stage en werkplaatsen gegarandeerd zijn. Jongeren krijgen stageplekken en vinden werk na het kanstraject.
• Bedrijven zijn op de hoogte van de verschillende niveau's in de studierichtingen (SVP, SBO 1,2,3,4) • Bedrijven zijn geïnformeerd van stage periodes en uitstroommomenten en aantallen • Bedrijven houden hier rekening mee in kunnen de jongeren plaatsen
• Er is regelmatig overleg met het bedrijfsleven. • Er is een platform onderwijs/arbeidsmarkt ingesteld en actief • De SVP is op de hoogte van wensen en behoeftes op de arbeidsmarkt • SVP kan trajecten vormen en aanpassen zodat deze passen in de behoeftes van de arbeidsmarkt

Resultaten 2009-2012
Kanstrajecten
• SVP is onderdeel van het ontwikkelingsplan van FORMA • Jaarlijks ronden minimaal 40 jongeren een (voor) traject af. • Kanstrajecten sluiten aan bij de behoeftes van de arbeidsmarkt • Jongeren van SVP stromen in alle richtingen uit op minimaal SBO niveau 1
• Jaarlijks worden docenten getraind en bijgeschoold • Docenten kennen de doelgroep van de SVP • Alle docenten zijn competent in de omgang met deze doelgroep • Alle docenten kunnen doceren volgens het systeem van competentiegericht leren of actief leren.
Zorg
• Jongeren hebben op het eiland toegang tot psychologische begeleiding (laagdrempelig). • Jongeren kunnen worden doorverwezen naar andere vormen van (geestelijke) gezondheidszorg. • Het "Young mothers" programma is in de SVP geïntegreerd. • Het programma wordt minimaal 1 keer per jaar gedraaid voor alle jonge moeders
Infrastructuur
• Infrastructuur is in orde • Inventaris is voldoende voor het uitvoeren van de kanstrajecten
Toezicht
• Kwaliteit van kanstrajecten is op niveau
Intake en registratie
• Jongeren registratiesysteem is actueel en geeft een duidelijk beeld van sociaalvormingsplichtige jongeren
Communicatie
• Informatieplan wordt uitgevoerd en functioneert optimaal • Er is goede communicatie tussen de stakeholders.
Arbeidsmarkt
• Leermeesters krijgen jaarlijks een refreshment course • Jaarlijks worden nieuwe leermeesters aangetrokken en opgeleid.
• De banenplan is geactualiseerd. Een stageplan is toegevoegd • De stage- en banenplan is in werking • Er is een stage en banneplan in place die er voor moet zorgen dat stage en werkplaatsen gegarandeerd zijn. Jongeren krijgen stageplekken en vinden werk na het kanstraject.

• Bedrijven zijn geïnformeerd van stage periodes en uitstroombmomenten en aantallen• Bedrijven houden hier rekening mee in kunnen de jongeren plaatsen
• De platform onderwijs/arbeidsmarkt is actief• De SVP is op de hoogte van wensen en benodigheden op de arbeidsmarkt.• SVP kan trajecten vormen en aanpassen zodat deze passen in de behoeftes van de arbeidsmarkt.

2.3 Doelgroepen en betrokken instanties

Bij dit tweede samenwerkingsprogramma zijn in 'bottum-up' volgorde de volgende doelgroepen en instanties betrokken:

- Leerlingen en hun ouders.
- Leerkrachten en docenten.
- Schooldirecties.
- Schoolbesturen.
- Onderwijsstichtingen.
- Bedrijfsleven.
- Onderwijsvakbond.
- Programmabureau Onderwijssamenwerking Curaçao (ondergebracht bij de eilandelijke onderwijsdienst SAE).
- Servisio di Edukashonn i Kultura (SEK)
- Bestuurscollege Bonaire.
- Projectbureau SVP
- 21 Antillengemeenten

Daarnaast zal in het eerste gedeelte van de programmaperiode (2008) de volgende NA instantie bij het programma betrokken blijven:

- Ministerie van OCS – Bureau Procesmanagement Onderwijsvernieuwingen.²
- Ministerie van OCS - Dienst Jeugd en Jongeren Ontwikkeling

Ook voor wat betreft de problemen die aangepakt moeten worden bouwen wij voort op het eerste onderwijssamenwerkingsprogramma en het programma SVP en de daaraan ten grondslag liggende beleidsdocumenten, de baseline studie, de monitoring rapportages en de (midterm) evaluaties. De accenten binnen het tweede programma zullen geënt worden op het hierboven aangegeven overheidsbeleid voor de sector, waarin ruime aandacht is geschonken aan de conclusies en aanbevelingen van de (midterm) evaluaties.

2.4 Andere relevante activiteiten

In het verlengde van de onderwijsvernieuwingen is een arbeidsvoorwaarden pakket overeengekomen met de vakbond voor onderwijspersoneel (SITEK). In het verlengde daarvan is een nieuwe bezoldigingsregeling voor onderwijspersoneel ontworpen, gebaseerd op functiebeschrijvingen en functiewaarderingen. Daaraan gekoppeld zal een beoordelingssystematiek worden ontworpen en ingevoerd. Tevens is deze nieuwe bezoldigingsregeling de basis geweest voor aanpassingen aan de bekostigingssystematiek (V&V-stelsel).

Daarnaast zijn alle onderwijsstichtingen ingeschakeld bij de uitvoering van het programma en wordt een substantieel deel van de subsidie van deze stichtingen gebruikt ten behoeve van de

onderwijsvernieuwingen. Daarmee is een schat aan lokale expertise opgebouwd op het gebied van ondermeer leermiddelenontwikkeling, nascholing en infrastructuur.

De verlengde leerplicht tot 18 jaar is inmiddels een feit. Ook op het gebied van de handhaving van de leerplicht moeten de nodige stappen gezet: de leerplichtambtenaar in dienst van de SEK zal een opleiding voor buitengewoon agent van politie moeten volgen en een netwerk opbouwen om effectief toezicht te kunnen houden op de leerplichtwet.

De Dienst Economische zaken heeft in samenwerking met de Dienst Educatie en Cultuur, de Stichting Scholengemeenschap Bonaire en de stichting Forma het initiatief genomen om leerwerkplekken te creëren voor studenten in het secundaire beroepsonderwijs.

Tenslotte is door de landelijke overheid ontwerp wetgeving ontwikkeld. Bij het formuleren van dit tweede programma zijn de Ontwerp Landsverordening Funderend Onderwijs, het ontwerp Landsverordening tot wijziging van de Landsverordening Voortgezet Onderwijs en het ontwerp Landsverordening Secundair Beroepsonderwijs en Educatie in behandeling bij de Staten van de NA en is de Ontwerp Landsverordening Hoger Onderwijs in ontwikkeling.

2.5 **Bereik**

Zie Inleiding blz. 2 en hoofdstuk 2 Definiëring van de programmalijnen van het format ‘Onderwijssamenwerking programma Nederland – Bonaire 2009-2012’.

NB De personele en materiële exploitatiekosten van het onderwijs zijn niet opgenomen in het programma, op een uitzondering na. Gezien de extra aandacht die in het kader van de leerplicht gevraagd wordt voor leerling-zorg bij leerlingen met meervoudige problematiek is de opzet en exploitatie van een multidisciplinair schooloverstijgend centrum voor leerling-zorg waar specialistische zorg is geconcentreerd opgenomen in het programma.

Bereik SVP

In deze programma lijn wordt een deel van het geïnventariseerde probleem van de sociale vormingsplichtige opgelost. Het is vanuit capaciteitsoverweging oogpunt niet mogelijk alle sociale vormingsplichtigen op Bonaire aan een beroepskwalificatie te helpen via dit programma. De groep jongeren met ernstige gedragsproblemen die in het criminele circuit belanden is moeilijk bereikbaar voor de SVP in Bonaire. Deze jongeren worden naar Curaçao overgeplaatst in detentie. Daar er geen residentiële setting is kunnen we ook niet de “first offenders” een alternatief bieden. Een samenwerking met reclassering is van uiterst belang hierin.

Daarnaast vormt de groep jongeren met ernstige leerproblemen een aparte doelgroep waarbij extra voorzieningen nodig zijn zoals bijvoorbeeld een sociale werkplaats. Deze jongeren kunnen niet allemaal een SBO niveau 1 behalen, maar kunnen wel voorbereid worden voor maatschappelijke participatie en werk in een sociale werkplaats. Indien binnenkort een sociale werkplaats op Bonaire aanwezig is kan in samenwerking hiermee deze doelgroep worden geholpen.

Op Bonaire is de Scholengemeenschap Bonaire (SGB) de enige school voor VSBO en SBO. Jongeren die hier uitvallen hebben geen alternatief voor een tweede kans op een andere school. Het is een taak voor de SGB om jongeren die dreigen uit te vallen aan te pakken en ervoor te zorgen dat dit niet gebeurt. Verwacht wordt dat de onderwijsvernieuwingen ervoor zullen zorgen dat de uitval zal afnemen. De school is verplicht de Leerplicht toe te passen en jongeren tot 18 jaar onderwijs te bieden. De SVP zal tweede kans onderwijs blijven bieden aan jongeren van 16-24 jaar die ondanks alle vernieuwingen en pogingen van het regulier onderwijs toch uitvallen.

2.6 **Randvoorwaarden & beperkingen**

Randvoorwaarden

Ten aanzien van de menskracht kan gesteld worden dat er meer menskracht noodzakelijk is voor het realiseren van het onderwijsprogramma met name op beleidsniveau en competente leerkrachten. Het beschikbaar zijn van voldoende financiën en het zo direct mogelijk kunnen beschikken over de nodige middelen is een zeer belangrijke randvoorwaarde.

Voor kwalitatief goed onderwijs is het benodigd software en hardware een noodzaak op zowel meso- als microniveau evenals voldoende infrastructuur.

De wet- en regelgeving dient aangepast te worden aan de nieuwe staatkundige structuur.

Ter realisering van het tweede onderwijsprogramma dienen op bestuurlijk en politiek niveau de nodige besluiten genomen te worden.

Aannames en risico's

De expertise die nodig is voor de verdere invoering van de onderwijsinnovaties voor het eiland Bonaire blijft behouden en extra menskracht aangetrokken.

De schoolbesturen en schoolmanagementteams en schoolteams voelen zich voldoende betrokken bij het geheel.

Ouders ondersteunen de beoogde veranderingen in het onderwijs voldoende.

Leerkrachten blijven zich op de hoogte houden van de ontwikkelingen ter bevordering van hun deskundigheid.

Bonaire heeft een plan opgesteld om de financiële en personele middelen van een systeem van continue scholing te bekostigen.

De aansluiting tussen de verschillende onderwijstypes is gegarandeerd.

Er is een goede samenwerking tussen de verschillende instanties die met jeugd en jongeren werkt.

Randvoorwaarden & beperkingen SVP

Ten aanzien van de menskracht kan gesteld worden dat inmiddels ervaring is opgedaan op dit terrein en dat vrij duidelijk is welke menskracht noodzakelijk is voor het realiseren van de doelstelling van de SVP. Duidelijk is dat de aanwezigheid van een kwalitatief goede projectleider, na het vertrek van de laatste, cruciaal is naast de benodigde menskracht voor het geven van de opleidingen. Gezien de doelstellingen zal de menskracht (met name de zorgteam van trajectbegeleiders en maatschappelijk werker) bij FORMA moeten worden uitgebreid.

Voor het garanderen van het succes van de kanstrajecten dienen competente docenten te worden aangetrokken in het programma. Er is op Bonaire een ernstig tekort in docenten. Docenten dienen het doelgroep te kennen en hiermee om te kunnen gaan. Hiervoor zijn trainingen nodig voor docenten uit het regulier onderwijs. Ook dient gekeken te worden naar bijscholing van vakbekwame mensen die bijgeschoold kunnen worden om zo te kunnen doceren in de SVP en jongeren kunnen begeleiden op de werkplek. Indien dit niet gebeurt kunnen de kanstrajecten niet optimaal worden uitgevoerd.

Op het gebied van technische hulpmiddelen is een belangrijke randvoorwaarde dat er over voldoende infrastructuur te beschikken die geschikt is om de kanstrajecten aan te beiden. In dit kader dient vermeld te worden dat USONA onlangs het project Infrastructuur Sociale Vormingsplicht Bonaire heeft goedgekeurd. Nadat dit project in 2008 is uitgevoerd zal de uitvoeringsinstantie Forma over voldoende ruimte beschikken om voorlopig de Kanstrajecten uit te voeren.

Het beschikbaar zijn van voldoende financiën maar vooral ook het zo direct mogelijk kunnen beschikken over de nodige middelen is een zeer belangrijke randvoorwaarde. De continuering van de financiering voor SVP dient structureel te zijn en niet op projectmatige basis plaats te vinden. Een besluit met betrekking tot het integreren van het programma SVP in het eilandelijk programma is daarom zeer belangrijk, en moet zo spoedig mogelijk plaatsvinden. Zo kunnen de uitvoeringsinstanties plannen en aan de behoeftes voorzien. Een belangrijk onderdeel van het programma is de uitstroom aan het eind naar het regulier onderwijs of arbeidsmarkt. Hierbij is het belangrijk dat de arbeidsmarkt ook meewerkt aan het programma. Indien de

arbeidsmarkt geen kansen biedt aan de jongeren om te leren en te groeien heeft het programma geen slagingskans.

Daarnaast moet gekeken worden naar de primaire en secundaire arbeidsvoorwaarden in de verschillende beroepssectoren en de sociale voorzieningen op het eiland. Een sociale kinderopvang met flexibele openingstijden zou de mogelijkheid bieden voor alleenstaande moeders. Door het gebrek hierin is het voor vele Bonerianen onmogelijk de banen in bijvoorbeeld de horeca in te vullen. Kinderopvang is voor vele laagverdieners niet betaalbaar en opvang is alleen geregeld in kantooruren. Voor werk waarbij diensten gedraaid moeten worden is het onmogelijk kinderopvang te regelen. De SVP kan hierin niet voorzien.

3. Toegevoegde waarde

Het programma draagt bij tot het verbeteren van de kwaliteit van het onderwijs en de ontwikkelingsmogelijkheden van jeugd en jongeren.

Door het programma wordt ook de kwaliteit van het leven van de jongeren maar tevens van de andere bewoners op het eiland verhoogd. Wanneer we via het programma kunnen zorgen dat het merendeel van de jongeren een kwalificatie halen, door kunnen stromen naar een hoger vorm van onderwijs of een vaste dienstbetrekking kunnen krijgen, heeft dit invloed op de persoon en diens omgeving. Zij kunnen voor zichzelf en eventuele gezin zorgen. Dit verhoogt de stabiliteit in onze samenleving.

Jongeren met een afgeronde opleiding zullen ook minder in aanraking komen met de justitie. Zij kunnen in het eigen basisbehoeftes voorzien en hoeven niet in diefstal, drugshandel en andere criminele activiteiten te vervallen.

3.1 Kosten

Voor details, zie Planning en begroting onderwijsinnovatie 2008 IOV, FO, BO en HAVO/VWO en Programma Onderwijs en jongeren 2009-2012 Nederland –Bonaire bladzijde 14 t/m 16, bladzijde 20, bladzijde 32, en bladzijde 35.

Bij Sociale Vormingsplicht wordt verwezen naar bladzijde 15, hoofdstuk 3 punt 1 van Format Programma Sociale Vormingsplicht.

BEGROTINGEN ONDERWIJS-SAMENWERKINGSPROGRAMMA NEDERLAND - BONAIRE

Begrotingen 2008:

	<u>Restantbedragen</u>	<u>Bijdrage 2008</u>
Funderend Onderwijs	f. 599.927,19	f. 2.264.000,-
Beroepsond./Havo-VWO	f. 3.219.364,-,-	f. 1.080.000,-
I.O.V.	f. 669.520,28	f. 677.000,-
S.V.P.		f. 1.500.000,-
Barakken/NoodlokalenSBO		f. 450.000,-
	f. 4.488.811,47	f. 5.971.000,-

Begrotingen 2009 – 2012:

Funderend Onderwijs	f. 4.441.425,-
VSBO	f. 3.670.000,-
SBO	f. 1.635.000,-
Havo/VWO	f. 682.000,-
I.O.V.	f. 3.570.746,-
SVP	f. 3.500.000,-
TOTAAL	f. 17.499.171,-

Wat betreft de Nederlandse bijdrage aan het samenwerkingsprogramma Onderwijs en Jongeren Bonaire wordt verwezen naar het document Samenwerkingsprogramma Onderwijs en Jongeren Nederlandse Antillen 2008-2012.

3.2 *Baten*

Zie hoofdstuk 3 (Definiëring van het programma), paragraaf 3.1, van het 'Programma Onderwijssamenwerking Nederland – Bonaire 2009-2012'.

Baten van de SVP

De sociale vormingsplicht levert een bijdrage aan het oplossen de structurele jeugdproblematiek met als kenmerken: veelvuldig zittenblijven, voortijdig schoolverlaten, werkloos zijn, slachtoffer zijn van verwaarlozing en mishandeling, het legen of slachtoffer worden van delicten. Geschat wordt dat +/- 30% van de jeugd en jongeren problemen heeft of zeer groot risico loopt om in de problemen te geraken. Kenmerkend van het probleem is dat

een grote groep jongeren voortijdig de school hebben verlaten zonder een startkwalificatie. Hiervoor kunnen verschillende oorzakelijke factoren aangevoerd worden die deels samenhangen met wat buiten het onderwijssysteem gebeurt, in het privé-leven van de jongere en/of binnen het onderwijssysteem. Het probleem is deze groep jongeren te vinden en terug te brengen binnen het oorspronkelijke schema waarin een startkwalificatie kan worden behaald dan wel de jongeren een alternatief traject (kanstraject volgens LV SVP). aan te bieden waarmee alsnog de startkwalificatie wordt behaald.

4. Organisatiestructuur

4.1 Programma organisatie

Bestuurscollege Eilandgebied Bonaire

BC Bonaire is projecteigenaar en is verantwoordelijk voor beleidskaders voor het programma en delegeert de uitvoering ervan. De gedeputeerde van onderwijs is verantwoordelijk binnen het BC voor het programma.

Project bureau

De dienst educatie en cultuur is projectbureau en houdt namens de overheid toezicht op de uitvoering van het programma. Een projectmanager is hierbij verantwoordelijk.

Nader te bepalen.

Programma organisatie SVP

Bestuurscollege Eilandgebied Bonaire

BC Bonaire is projecteigenaar en is verantwoordelijk voor beleidskaders voor het programma en delegeert de uitvoering ervan. De gedeputeerde van onderwijs is verantwoordelijk binnen het BC voor de SVP.

Project bureau

De dienst educatie en cultuur is projectbureau en houdt namens de overheid toezicht op de uitvoering van het programma. Een projectmanager is hierbij verantwoordelijk.

Uitvoeringsinstantie

Voor Bonaire is Fundashon Forma de enige uitvoeringsinstantie en is verantwoordelijk voor de uitvoering van de kanstrajecten. In de uitvoeringsinstantie is een projectleider/ coördinator eindverantwoordelijk voor de uitvoering van de kanstrajecten.

Stuurgroep sociale vormingsplicht

De stuurgroep SVP is ingesteld als advies en klankbord voor de SVP. In de stuurgroep zitten vertegenwoordigers van Dienst Economische en arbeidszaken, Dienst Burgerzaken, arbeidsmarkt en Sociale zaken.

4.2 Overlegstructuur

Voor de invoering van de onderwijsvernieuwingen is in de afgelopen jaren een structurele overlegstructuur uitgekristalliseerd die ook tijdens de uitvoering van het tweede programma zal worden gehanteerd.

1 OI-overleg Beleid & Strategie (SEK -SAE-Land):

Doel:

- Het voorbereiden van en het uitwisselen van informatie over alle relevante en beleidsaangelegenheden inzake onderwijsvernieuwing en onderwijsvernieuwingstrajecten. .
- Het aansturen van de uitvoering.

Werkwijze:

- *Deelnemers: SEK, SAE, Directie Onderwijs, BPO, Inspectie, Examenbureau)*
 - *Frequentie: Minstens 4x per jaar.*
- 2 *Overleg Programmabureau - BPO (Taskmanagers Eiland – Land):*
- Doel:*
- *Het afstemmen tussen de Taskmanagers Eiland en de Taskmanagers Land v.w.b. het onderwijssamenwerkingsprogramma en SVP programma*
 - *Het uitwisselen van informatie over alle relevante uitvoeringstrajecten.*
 - *Het uitwisselen van informatie over TOR's, opdrachten, resultaten en knelpunten.*
 - *Het voorbereiden van de aansturing van de uitvoerende stichtingen.*
- Werkwijze:*
- *Ingesteld per april 2002.*
 - *Deelnemers: Taskmanagers en programmamedewerkers van SAE en het Ministerie van Onderwijs (BPO en DJJO)*
 - *Frequentie: continue.*
- 3 *Platform onderwijsvernieuwing;*
- Overleg : Gedeputeerde van Onderwijs, SEK, Schoolbesturen, vertegenwoordigers ouders, vakbond*
- Doel:*
- *Het informeren van de onderwijspartners over het landelijke en eilandelijk beleid t.a.v. onderwijs en onderwijsvernieuwingen.*
 - *Het afstemmen tussen de overheid en de onderwijspartners v.w.b. de uitvoeringstrajecten en het uitwisselen van informatie omtrent de voortgang en de knelpunten.*
 - *Planning en monitoring van alle uitvoeringsaanlegenheden.*
- Werkwijze:*
- *Ingesteld per eind 2004.*
 - *Deelnemers: Gedeputeerde van Onderwijs, beleidsmedewerker en taskmanager van SEK, directie en bestuursleden R.K. Schoolbestuur en Stichting Scholengemeenschap Bonaire, Vertegenwoordigers ouders en vakbond.*
 - *Frequentie: maandelijks.*
- 4 *Overleg SEK, R.K. Schoolbestuur en schoolmanagementteams FO*
- Doel:*
- *Het afstemmen tussen scholen, schoolbesturen en SEK v.w.b. de vernieuwingstrajecten en het uitwisselen van informatie omtrent de voortgang en de knelpunten.*
 - *Het informeren van de scholen t.a.v. procedures voor het verstrekken van opdrachten.*
- Werkwijze:*
- *Ingesteld per schooljaar 2004*
 - *Deelnemers: schoolmanagementteams, SEK en directie R.K. Schoolbestuur.*
 - *Frequentie: maandelijks.*

OverlegstructuurSVP

Interne overlegstructuren

Het projectbureau heeft minimaal 1 maandelijks overleg met de uitvoeringsinstantie(s).

Het projectbureau heeft maandelijks overleg met het Bestuurscollege Bonaire.

Het is wenselijk per kwartaal te overleggen andere eilanden. Overleg moet plaatsvinden op zowel management niveau als tussen uitvoeringsinstanties. Het overleg kan dienen voor het gezamenlijk oplossen van praktische problemen waar men mee te maken krijgt. Dit heeft nog niet plaatsgevonden.

5. Tijdsbeslag

5.1 *Randvoorwaarden en externe afhankelijkheden*

Voor 2008 zie Planning en begroting onderwijsinnovatie 2008.

SVP

Menskracht

Projectbureau

- Projectmanager (aanwezig)
- Projectmedewerker

Uitvoeringsinstantie

- Projectleider
- 3 Trajectbegeleiders (2 aanwezig)
- 1 Maatschappelijk werker (aanwezig)
- Administratief medewerker (aanwezig)

Infrastructuur

- Voldoende leslocaties (minimaal 5 lokalen)
- Computers voor computerruimte
- Computers en software voor medewerkers
- Apparatuur
- Leerlingvolgsysteem
- Praktijklocaties (horeca, electro e.d)
- Inventarisatie praktijklokalen en leslokalen

Externe deskundigheid

- Trainers voor docenten, leermeesters, medewerkers
- Deskundigen op het gebied van leer-werktrajecten opzetten
- Zorgteam (nog niet in place)
 - Psycholoog (part-time)
 - Maatschappelijk werker (part-time)
 - Orthopedagoog (part-time)
 - Huisarts (Oproep)

5.2 *Resultaten*

Zie 'Programma Onderwijssamenwerking Nederland – Bonaire 2009 -2012' .

5.3 *Planning/ tijdsbeslag*

De gedetailleerde planning op activiteitsniveau wordt later uitgewerkt.

6. Beheersingsmechanismen

Voor bepalingen over de monitoring en evaluatie wordt verwezen naar het Samenwerkingsprogramma Onderwijs en Jongeren Nederlandse Antillen –Nederland 2008 -2012. Bij de uitwerking van de monitoring- en evaluatie systematiek wordt rekening gehouden met onderstaande aspecten in de verschillende deelprogramma's.

6.1 Informatiesystemen

De monitoring zal betreffen, via de volgende data worden gevolgd:

Funderend Onderwijs:

- De deelname aan het onderwijsproces.
- De studietijd per leerling in het FO.
- De ontwikkeling van de leerlingen t.o.v. de beoogde kerndoelen.
- Vervolg opleiding van de uitstromende leerlingen.

Voortgezet onderwijs (VSBO en Havo/VWO):

- Rendement voor wat betreft zowel de duur als afsluiting met diploma.
- Uitstroom gediplomeerden naar vervolg opleiding.

Beroepsopleidingen (SBO):

- Rendement voor wat betreft zowel de duur als afsluiting met diploma.
- Uitstroom gediplomeerden naar de arbeidsmarkt.

Sociale Vormingsplicht

- Deelname aan kanstrajecten
- Uitstroom naar arbeidsmarkt of regulier onderwijs

6.2 Voortgangsrapportages

De taskmanagers verzorgen driemaandelijks rapportages. Deze worden verstuurd naar het bestuurscollege en de USONA.

6.3 Wijzigingenprocedure

NB Eventuele wijzigingen in het programma worden voorgelegd aan de bestuurscommissie die daarover in haar jaarlijkse bijeenkomst beslist (zie document Samenwerkingsprogramma Onderwijs en Jongeren Nederlandse Antillen –Nederland 2008 -2012).

Wijzigingen in projectplannen worden in overleg met USONA afgehandeld.

6.4 Programmarisico's

Zie Aannames en risico's) van het 'Programma Onderwijssamenwerking Nederland – Bonaire 2009-2012'

Bijlagen:

1. Programma Onderwijssamenwerking Nederland – Bonaire 2009-2012
2. Projectplannen 2008 voor IOV, FO, VSBO, SBO, en Havo/VWO.
3. Programmalijs SVP